

DIE GESPREK RONDOM DIE HUWELIK

Uitgangspunt

Die huwelik is 'n monogame, onverbreekbare, deur GOD-gewilde lewenslange instelling, tussen twee mense.

Die hoogste geluk in die huwelik word daar gesmaak waar sowel man as vrou *wedergebore* christene is — hulle sal voortdurend ondervind dat GOD hulle ware bron van liefde en geluk is.

Nie in eie insig, krag of kennis is die geluk van die huwelik geleë nie, maar in die ewige, onwankelbare liefde van die algenoegsame GOD.

Die christen-egpaar het die onnoembare voorreg bo ander egpare dat hulle die geheim van ware *vergifnis* ken . . . suiwer en alleen omdat hulle weet dat hulle sondes deur JESUS CHRISTUS vergewe is . . . daarom kan hulle mekaar ook volkome vergewe wanneer daar teenoor mekaar gesondig word.

Van die *wese* van die *huwelik* (soos bv. deur die Huweliksformulier uitgespel) begryp min *jong* egpare veel . . . van die „how's” en die „who's” weet hulle veel meer.

Een van die *aangrypndste verskynsels* van ons tyd is dat twee mense, totaal vreemd vir mekaar, mekaar ontmoet, soms op die sonderlingste wyse denkbaar, mekaar liefkry, alle vorige bindinge verbreek, saam 'n tuiste begin, en vir die res van hulle lewens by mekaar bly in wedersydse bereidwilligheid tot verantwoordelikheid.

Om met ons huwelik vir mekaar mooi te lyk, is geen kuns nie. Ons is dan mooi, en vir mekaar baie mooi. Om na 40 tot 50 jaar van egverbintenis nog mooi te wees . . . nee: dan eers mooi te wees, dit is mooi . . . en dit het betekenis vir ons en ons kinders en ons medemens.

Wanneer die *grysheid* van die ouderdom begin toesak, dan spreek die diepe klank van die huwelik op die sterkste. Indien ons die *waaragtige* skoonheid van die huwelik wil aanskou, wend u dan tot die gryse egpaar wat mekaar dan eers bemin na al die jare van lief en leed, vreugde en rou, saam deurgemaak.

Die huwelik is 'n menslike erfenis uit die Paradys. Daar het man en vrou sonder skorte voor GOD gelewe. Die huwelik is in sy essensie dus steeds 'n herinnering aan 'n wêreld wat goed was.

Maar die huwelik is ook *erkenning* van die *medeskuldigheid* aan die dood van CHRISTUS, want oor hulle skorte heen kyk hulle mekaar in die gesig . . . tegelyk belewe hulle die *Verlossingswerk* van Christus Jesus en dank hulle HOM dat hulle sy sondaars is. Dit is dus duidelik: die huwelik is geen wetenskaplike ontdekking nie, maar 'n erfenis en gawe uit die Paradys.

Egtelike lewe en liefde (huweliks-) is wesenlik niks anders nie as skulderkenning en verantwoordelikeitsaanvaarding uit dankbaarheid vir die weldade van GOD.

Egpare vlug dikwels met probleme (wesentlik of nie!) na die egskedingshof . . . kom na vore met 'n reeks onbenullighede wat in

bittere verwyte uitgekraakeel word... wesentlik kom dit egter neer op ontrou en ongehoorsaamheid aan die GESAG waaronder die mens geplaas is.

Die huwelik ontaard vir baie in 'n *eksperimentjie* wat twee mense besig is om uit te voer in plaas daarvan om die huwelik as 'n instelling van GOD te sien. *Misluk die projek* word die speletjie gestaak.

Die gesprek rondom die huwelik noop ons dus om, hoe ongraag dan ook al, na sekere probleme te kyk en opreg na antwoorde te soek.

Wanneer dit om die problematiek van sommige huwelike gaan, kan daar meteen genoem word: Liefdes-, huweliks- en seksualiteitsprobleme.

Liefdesprobleme

Hoeveel liefdesprobleme bestaan daar nie! Dink maar aan:

- die soek na 'n lewensmaat,
- liefdesteleurstellings,
- buite-egtelike verhoudings,
- frustrasies, ens.

Seksualiteitsprobleme

Ek praat liewer van *seksualiteit* as van *seks* om verskeie redes. Eerstens is dit 'n baie breër begrip en klink dit nie so platvloers nie. Seksualiteit by wyse van seks word op elke moontlike en onmoontlike manier by ons opgedring, daarom is die pastor verplig om daarvan kennis te neem. Ongelukkig gaan dit om meer as blote pornografie. Let veral op die volgende:

Masturbasie... en die impak daarvan op die siel en gees van die jongeling. *Homoseksualiteit*... die wese en aard daarvan.

Ander perversies soos: Ekshibisionisme; Ekklesiogeniese Neurose; Kriminaliteit; Sadisme; Masochisme.

Verder: Die „frigid” woman; die „impotente” man; die lesbiër.

Ook: Voorhuwelikse gemeenskap; die gebruik van kontrasepsie-middele; onwelkome swangerskap, ens.

Voordat ons na die huweliksprobleme kyk, 'n etiologiese ontleding daarvan probeer maak, die volgende: Hoe *handel* die pastor in die reeds genoemde gevalle en in die wat nog later genoem sal word? Van die predikant word verwag as hy wil help:

1. *Kennis* om mense te *verstaan*... asook die vermoë om die probleme te *begryp*.
2. Die *wete* dat die *verlange* na *liefde* gewoonlik sterker as *wilskrag* is.
3. U sal *genade* moet kry om nie te *veroordeel* nie.
4. Ook *genade* om sonder *vooordeel* te probeer help.
5. *Moed* om u nie *persoonlik* by 'n saak te laat *betrek* nie.
6. Te *waak* om nie u *wil* op ander af te *dwing* nie.

Huweliksprobleme van nader beskou

A. *Bewuste moeilikhede*

Faktore soos die sosiale struktuur waarin ons lewe, die ver-

vlakking van die godsdienst, die permissiewe tydsgees, die beskikbaarheid van die vrou, die swakheid van die man, die rol van die pers en die film, ens., dra almal hulle deel by tot bewuste probleme.

1) *Ontrouheid* (40 persent)

Dit kom geweldig baie voor — by die helfte van alle mans, en twaalf keer meer as by vroue. (Dit is die algemeenste konfliktoorsaak binne die huwelik wat by selfmoord voorkom — elke vyfde persoon). Ontrouheid geskied gewoonlik na 5—10 jaar van huwelikslewe vir die eerste keer.

By meer as 95 persent gevalle lê die oorsaak op die gebied van die erotiese („eros”) . . . dit is die bewuste verlange en behoefte (drang) van twee persone wat mekaar „liefhet” om tot die hoogste mate een te word . . . gekombineer met die kilheid wat by die vrou bestaan. Ontrouheid kan nie deur skuldgevoelens opgelos word nie. Onthou steeds dat getrouheid nie ’n *wet* is nie, maar ’n uitdrukking van die *essensie* van die huwelik.

Daarom:

- (a) Bepaal wat die ware rede vir die ontrouheid is.
- (b) Help om jaloesie te oorwin en bou ’n redelike gebalanseerde verhouding.
- (c) Moenie beskuldig nie, al is daar skuldgevoelens.
- (d) Help om veral vir die vrou ’n nuwe, bevredigende lewe op professionele, sosiale en indien moontlik op kerklike terrein te vind.

2) *Wreedheid* (2 persent)

Hier veral na fisiese wreedheid verwys.

- (a) Dit word op ’n paar uitsonderings na slegs by mans aangetref.
- (b) Dit is ’n redelik-algemene verskynsel by die alkoholiste.
- (c) Dit dui gewoonlik op akkommodasie van seksuele spanning.
- (d) Ook sadisme of masochisme.
- (e) Wreedheid kan ’n fisiese oorsprong hê as gevolg van bv. die hiper funksionering van die adrenalin-afskeidende kliere.

Daarom:

- (a) Beskuldigings help nie.
- (b) Om vergifnis te skenk bied selde ’n oplossing.
- (c) Maak dus seker dat u die grondoorsake ontdek, en dit uitskakel.
- (d) Gaan spreek ’n medikus.

3) *Oorheersing van die vrou* (3 persent) *en wrywing met die skoon/ouers* (1 persent)

- (a) Dit geskied gewoonlik a.g.v. neurotiese wanoptredes.
- (b) Dit is dikwels die resultate van wanopvoeding deur ouers of ander groepe (R.K., ens.).
- (c) Eienaardig genoeg, dit kom dikwels onder „Christene” voor.
- (d) Dit geskied nie volgens Bybelse gebooe nie.
- (e) Weerstaan dit eerder omdat dit huwelike laat strand.

12 In die Skriflig

Daarom:

- (a) Ontsnap uit die kloue van hierdie skoonouers (skoonma?) voor die huwelik gesluit word.
  - (b) Neurotiese vroue het psigiatriese behandeling nodig.
  - (c) Die baasspelerige vrou (dominerend) moet kortgevat word.
  - (d) Slaapkamers en wat daarin gebeur is ontoeganklike heiligdomme vir „inmengerige” familie van buite (skoonma).
  - (e) Moet liefste nie in dieselfde huis as die skoonfamilie gaan woon nie.
  - (f) Stel jou huweliksmaat eerste.
- 4) *Verskille in ouderdom, sosiale- en opvoedkundige vlak*
- (a) Biologiese probleme is nie die enigste wat bestaan nie,
  - (b) maar dit is belangrik.
  - (c) Die hoëre ouderdom van vroue na die oorgangsjare beteken onbevoegdheid tot swangerskap,
  - (d) alhoewel dit geensins beteken dat hulle gevoelens en behoeftes vir „erotiese” liefde verflou nie.
  - (e) Die verskil in lewensjare is nie buitengewoon belangrik nie,
  - (f) maar wel die biologiese ouderdom en die verstandelike volwassenheid wat verwant aan die ouderdom is.

Daarom:

- (a) Wanneer twee persone saam gaan lewe moet sy die... so oud wees soos hy plus sewe jaar.
- (b) Moet egter nie die moontlike probleme onderskat wat kan ontstaan in latere jare wanneer die ouderdomsverskille groot is nie.
- (c) Moenie die jeugdige kwaliteite te veel oorskakel nie — veral nie biologiese waardes nie.
- (d) Ontwikkel en bou sistematies in die huwelik die waarde van die ouderdom uit, soos ouerskap, gesonde vryetydse besteding, vriendskap, ens.
- (e) 'n Man behoort nie met 'n vrou te trou uit 'n klaarblyklik „hoër” sosiale en opvoedkundige milieu nie.
- (f) Alhoewel die vrou normaalweg beter in staat is om haar by 'n man in sodanige posisie aan te pas.

B. *Probleme onder die oppervlakte*

Dit ontstaan uit die sogenaamde „ideale beeld” wat die een geslag jeens die ander het.

- 1. *Die ideale beeld van die man soos blyk uit die „idee-wêreld” van die vrou*
- 1) *Die vader-beeld*
  - (a) Die kragtige leier (die baas) — dit dui op die behoefte na outoriteit.
  - (b) Die begrypende beskermheer (dokter-beeld) — dit dui op 'n behoefte aan beskerming, vertroeteling.
  - (c) Die geestelike leier (predikant) — dui op 'n behoefte na kennis en geleerdheid. (Professor sou verstrooidheid beteken).

2) *Die helde-beeld*

Die dapper ridder

- (a) Die vreeslose redder (die oorwinnaar) — dui op die behoefte om te bewonder.
- (b) Die beroemde kunstenaar (skrywer of digter, wetenskaplike) — behoefte om te admireer.
- (c) Die belangrike meneer (gentlemen — „kat-se-snor”) — behoefte aan aandag.

Die fikse atleet

- (a) Die dapper vegter (avonturier en sportliefhebber) — ’n behoefte aan grenslose bewondering.
- (b) Die onweerstaanbare (Don Juan) — dui op ’n behoefte om verlei te word.
- (c) Die waaghals (krimineel) — behoefte om onteer te word.

3) *Die seun-beeld*

- (a) Die afhanklike kind — dui op die strewe om moeder te wees — soos ’n hen.
- (b) Die beskermdê kêrel (die student) — wil hom versorg, beïnvloed.
- (c) Die gehoorsame dienskneg (die passifis) — behoefte om te oorheers, te reageer.

4) *Die metgesel-beeld*

- (a) Die puik medewerker (die hoof) — sterk behoefte aan gemeenskaplike aktiwiteit.
- (b) Die ware lewensmaat (metgesel) — behoefte om te deel.
- (c) Die geesgenoot (kollega) — behoefte aan harmonie.

5) *Die broer-beeld*

- (a) Die begeerlike „lady’s man” (die mededinger) — dui op jaloesie.
- (b) Die bloedbroer wat in dieselfde lot vasgevang is (gedeelde veroordelings) — dui op sosiale sensitiwiteit.
- (c) Die verlore broeder in die geloof (die „kind van God”) — dui op godsdiensige gemeenskap.

2. *Die ideale beeld van die vrou in die gemoed van die man*

1) *Die moeder-beeld*

- (a) Die providensiële verskaffer (die goeie kok) — dui op mondelike (letterlik) begeertes.
- (b) Die verpleegster (die goedige huisvrou) — soek na warmte.
- (c) Die geoefende beskermer (die ouerige onderwyseres) — soek na sekuriteit.

2) *Die Venus-beeld*

Die heilige

- (a) Die maagd (Moeder Maria) — dui op ’n gevoel van reinheid.
- (b) Die onbekombare koningin (die liefde op ’n afstand) — fanta-

14 In die Skriflig

seer maklik.

- (c) Die deftige dame — dui op werklike bewondering.

Die „mistriss”

- (a) Die opgehemelde prima donna (die droomnooi) — leef in 'n droomwêreld.
(b) Die prikkelpop (kalenderpoppies) — dui op wellus.
(c) Die aktiewe verleier — onverantwoordelike passiwiteit.

3) Die dogter-beeld

- (a) Die afhanklike kind — dui op behoefte om beskerm te word.
(b) Die beskermheer (medestudent) — behoefte om gelei te word, beïnvloed te word.
(c) Die onderhorige diensmeisie — dui op strewe na mag of om te oorheers.

4) Die metgesel-beeld

- (a) Die bekwame werker (die privaat sekretaresse) — dui op die behoefte tot werkverdeling.
(b) Die ware lewensmaat (die metgesel) — behoefte om te deel.
(c) Die geesgenoot (kollega) — strewe tot harmonie.

5) Die suster-beeld

- (a) Die bevoorregte prinses — dui op jaloesie.
(b) Die bloedbroer in dieselfde lot — dui op sosiale sensitiwiteit.
(c) Die verlose suster in die geloof (die „kind van God”) — dui op godsdienslike gemeenskap.

Opsommend

Voorafgaande kursoriese uiteensetting dui hopelik aan die talle valse beelde wat daar van die een geslag jeens die ander kan bestaan — maar sekerlik ook op egte beelde wat aandag verdien.

Vandag is die grootste behoefte wat op huweliksvlak bestaan nie 'n kennis van tegnieke en metodes nie, maar 'n kennis na die wese van die man en die wese van die vrou.

Wat is my eie en my man/vrou se diepste behoeftes? Verstaan ek hom/haar?

Dit is die wese van die huweliksproblematiek. Die kern van die huweliksgesprek wentel om hierdie waarhede.

Samevattend dan

Die christelike huwelik het in 'n sekere sin in die *weegskaal* gekom, altans wat die *praktyk* betref, alhoewel die essensie van die huwelik, *Bybels* gesien, nooit in duie sal stort nie.

Verder lê die *redding* van die *huwelik* in die eerste plek nie by *huweliksberaders*, *psigo-analities*, of wie ook al nie (alhoewel soos reeds duidelik aangetoon hulp van sodanige kante uiters waardevol kan wees!), maar by *gelowige ouers* wat deur woord en daad aan hulle kinders moet toon die *rykdom* en *heerlikheid* van die huwelik.

Die huwelik moet as christelike voorreg en nie as demokratiese reg beskou word nie.

Dr. J. P. Grobler (N.G. gemeente Sanddrif).

(Gelewer voor GTV Pretoria, Mei 1976).